Farm to fork znepokojuje

Agrárna komora Českej republiky, Potravinárska komora Českej republiky, Poľnohospodársky zväz Českej republiky, Iniciatíva poľnohospodárskych a potravinárskych podnikov a Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora sa obrátili na členov Európskeho parlamentu. Organizácie vyzvali v liste europoslancov, aby hlasovali o niektorých článkoch európskej stratégie Farm to Fork samostatne a odmietli ich. Závery novozverejnených štúdií dopadu, podľa ktorých dôjde v súvislosti s cieľmi Farm to Fork napríklad k prudkému prepadu poľnohospodárskej produkcie, považujú spomínané organizácie za znepokojujúce a zásadné pre európske poľnohospodárstvo.

"*Závery dopadových štúdií Amerického federálneho ministerstva poľnohospodárstva a organizácie Copa-Cogeca považujeme za znepokojivé a rozhodujúce pre budúcnosť európskeho poľnohospodárstva. Hlavnou úlohou európskeho, respektíve slovenského poľnohospodárstva a potravinárstva, je vyrábať kvalitné potraviny pre obyvateľov za dostupné ceny. Ciele Európskej únie by mali byť v rovnováhe s ohľadom na plnenie tejto úlohy európskych poľnohospodárov a potravinárov,* "povedal prezident Agrárnej komory ČR Jan Doležal.

Vyššie vymenované organizácie, ktoré združujú väčšinu českých a slovenských poľnohospodárov a potravinárov, preto vyzvali členov Európskeho parlamentu, aby zohľadnili výsledky spomínaných dopadových štúdií pri hlasovaní o stratégii Farm to Fork (Od poľnohospodárov k spotrebiteľovi či Z farmy na vidličku), ktoré sa uskutoční v najbližších týždňoch, pravdepodobne už 19. októbra. Súčasne ich požiadali o zmenu formy hlasovania, teda aby popri stratégii Farm to Fork ako celku hlasovali o niektorých jej článkoch samostatne, a mali tak možnosť ich odmietnuť.

Z pohľadu týchto organizácií sú najviac problematické články s označením 9, 88 a 101. Článok 9 požaduje zníženie poľnohospodárskych emisií určitých plynov o 20 až 30 percent. Následkom tohto článku by podľa štúdií Copa-Cogeca došlo k významnému poklesu produkcie európskeho poľnohospodárstva- Rovnako by sa zvýšil počet ľudí pociťujúcich nedostatok potravín najmenej o 22 miliónov. Súčasne by sa znížil vývoz agropotravinárskych výrobkov a zvýšil dovoz z tretích krajín.

Ďalším sporným článkom je článok 88, ktorý stanovuje jednotné štandardy pre zdravé stravovanie v rámci Európskej únie, pričom národné stravovacie odporúčania sa v jednotlivých členských štátoch EÚ líšia a sú ovplyvnená kultúrnymi tradíciami, geografickou polohou, regionálnymi špecifikami a rozličnými klimatickými podmienkami.

Článok 101 vyzýva k tomu, aby ceny potravín reflektovali skutočné náklady na produkciu a pomohli spotrebiteľovi s výberom správnych potravín. Súčasne pracuje s rôznymi definíciami, ako je napríklad "udržateľný výber potravín", "udržateľný potravinový systém" a "nezdravé jedlo", pričom neexistujú jasné definície týchto pojmov. Zároveň by udržateľnosť mala byť posudzovaná z hľadiska sociálneho environmentálneho a ekonomického.

"*Súčasný návrh počíta s niekoľkými cieľmi, ktoré sú spolu vo vzájomnom rozpore. Napríklad je cieľom zníženie emisií metánu z chovov, čo povedie k zníženiu stavov hospodárskych zvierat. Tým vznikne vyššia potreba na dodanie živín, ale iný cieľ stanovuje zníženie spotreby týchto živín. Hrozí tak nielen strata úrodnosti, ale aj strata organickej hmoty a tým poškodenie poľnohospodárskych pozemkov*, "uviedol predseda Poľnohospodárskeho zväzu ČR Martin Pýcha.

"*Stratégia Od poľnohospodárov k spotrebiteľovi predstavuje príležitosť pre zlepšenie životného štýlu, zdravia a životného prostredia. Otázka znie: za akú cenu? Plánovaná premena bude veľmi nákladná, nie je jasné, akým spôsobom ju budeme financovať, ako rýchlo a v akom slede ju budú realizovať ostatné členské štáty. Potrebná bude revízia Spoločnej poľnohospodárskej politiky a v neposlednom rade nutnosť úzkej spolupráce súkromného sektora. Z globálneho pohľadu je nevyhnutné, aby rovnakú mieru aktivity ako EÚ vykazovali aj ostatní svetoví hráči. V opačnom prípade tak nedôjde k žiadnemu zníženiu globálnych emisií a úsilie EÚ napríklad o uhlíkovú neutralitu bude zmarené. Stratégia Od poľnohospodárov k spotrebiteľovi predstavuje rad nových ambicióznych cieľov v oblasti zdravého životného štýlu, zdravia a životného prostredia a vo vzťahu k informáciám poskytovaným spotrebiteľom, ktoré pre výrobcov budú predstavovať značnú administratívnu záťaž a nemalé finančné náklady na zmenu obalov. Pritom to nie je tak dlho, čo sa výrobcovia prispôsobovali Nariadeniu 1169/2021. Tieto zmeny sú hlavne pre malé podniky veľmi zaťažujúce*,"povedala prezidentka Potravinárskej komory ČR Dana Večeřová.

Stratégia Farm to Fork je súčasťou Zelenej dohody pre Európu, ktorá má prispieť k dosiahnutiu uhlíkovej neutrality v Európe do roku 2050. Za týmto účelom boli stanovené ciele pre poľnohospodárstvo obmedziť do roku 2030 spotrebu pesticídov o 50 percent a minerálnych hnojív o 20 percent. Európska únia však doteraz nepredstavila dopadové štúdie na európske poľnohospodárstvo a nestanovila ciele pre jednotlivé členské štáty EÚ.

Dopadové štúdie Zelenejdohody pre Európu vypracovalo a zverejnilo Americké federálne ministerstvo poľnohospodárstva USDA a teraz predstavila vlastné štúdie aj organizácia Copa-Cogeca, ktorá zastupuje hlavné európske organizácie združujúce poľnohospodárov vrátane Agrárnej komory ČR, Poľnohospodárskeho zväzu ČR a Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory.